

Cad is teicneolaíocht ann?

Súil thapa ar an gceacht

Coinnigh gnáthspúnóg amháin in airde agus fiafraigh cén jab cabhrach a dhéanann sí. Tabhair 'teicneolaíocht' ar aon rud a dhéanann daoine chun cabhrú le jab a dhéanamh, agus cuir an spúnóg i gcodarsnacht le cloch nó le duilleog. Láimhseálann na grúpaí traie de ghnáthrudaí, ag ainmniú gach ruda agus a jab, agus ansin sórtálann siad iad ina gcarnáin ar an gclár, carnán amháin do gach jab. Taifeadann na daltaí dhá nó trí rud ón traie agus a jabanna ar leathanach na Dialainne Imscrúdaithe. Críochnaigh le cuardach, le taispeáint amháin, ar theicneolaíocht amháin atá sa seomra cheana féin agus le comhrá gearr faoin méid a dhéanadh daoine sular ceapadh í.

Cuspóirí foghlama

- A mhíniú gur teicneolaíocht é aon rud a dhéanann daoine chun cabhrú le jab a dhéanamh
- Trí shampla ar a laghad de theicneolaíocht laethúil a ainmniú, agus an jab a gcabhraíonn gach ceann acu leis

Roimh an gclog – ullmhúchán

Ullmhaigh traie amháin do gach grúpa an lá roimh ré: spúnóg, sip ar phíosa éadaigh, tóirse beag, siosúr páiste le barr maol, clog boird nó amadóir cistine, agus táibléad múchta nó cárta pictiúir. Priontáil leathanach amháin den Dialann Imscrúdaithe do gach dalta. Coinnigh na siosúir agus na tóirsí faoi láimh ionas gur féidir iad a bhailiú go tapa ag an deireadh.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
spúnóg mhiotail nó spúnóg phlaisteach láidir	1	grúpa	seomra ranga	spúnóg adhmaid le haghaidh ceardaíochta nó taespúnóg phlaisteach
sampla sipe (sip ar phíosa éadaigh nó ar phíosa de sheanchóta)	1	grúpa	tugtha ón mbaile	seaicéad a bhfuil sip air, á chur timpeall faoi shúil an mhúinteora
tóirse beag	1	grúpa	trealamh na scoile	tóirse fóin nach n-úsáideann ach an múinteoir, nó cárta pictiúir de thóirse
siosúr páiste le barr maol	1	grúpa	seomra ranga	siosúr i lámh an mhúinteora, le taispeáint amháin, móide cárta pictiúir
clog boird simplí nó amadóir cistine	1	grúpa	seomra ranga	cárta pictiúir de chlog
táibléad múchta, nó cárta pictiúir de tháibléad	1	grúpa	trealamh na scoile	pictiúr priontáilte de tháibléad nó d'fhón
trae sórtála nó clúdach bosca atá éadomhain	1	grúpa	seomra ranga	bileog mhór páipéir mar mhata deisce
rud nádúrtha le haghaidh codarsnachta (cloch mhín nó duilleog thirim)	1	rang	amuigh faoin aer	píosa fuílligh adhmaid nár oibríodh
Leathanach sa Dialann Imscrúdaithe	1	dalta	leagan inphriontáilte a chuirtear ar fáil	páipéar glan le ceannteidil: teicneolaíocht, jab, pictiúr

Pointe sábháilteachta

Siosúir le barr maol amháin; léas an tóirse dírithe amach ó na súile i gcónaí; úsáid clog boird nó pictiúr — gan dreapadh suas chuig cloig bhalla. Bailigh na siosúir agus na tóirsí ar dtús agus an seomra á shlachttú.

Céimeanna teagaisc

- **Ag Tosú:** Coinnigh spúnóg amháin in airde, sin an méid — ná taispeáin an trae iomlán fós. Glac le hithe, le rud a thógáil suas nó le corraí, agus ansin abair: rinne daoine é seo chun cabhrú le jab, agus sin é is brí le teicneolaíocht. Cuir béim air gurb é is brí le jab anseo an rud cabhrach a dhéanann sé, ní post duine fhásta.
- **Cad is teicneolaíocht ann?:** Ná caith ach ceithre nóiméad nó mar sin leis seo. Léirigh an spúnóg uair amháin, ansin coinnigh cloch nó duilleog in airde agus fiafraigh an ndearna daoine í chun cabhrú le jab. Cuir stop láithreach leis an smaoineamh nach mbaineann teicneolaíocht ach le scáileáin: is féidir le teicneolaíocht a bheith simplí agus gan scáileán ar bith. Coinnigh an tóirse, an sip agus an clog don chomhrá faoin trae.
- **Fiosraigh trae na teicneolaíochta:** Siúil timpeall agus an leid seo agat: Cén jab a gcabhraíonn sé sin leis? Mura n-ainmníonn grúpa ach an rud féin, brúigh orthu an jab a lua — gearradh, solas, ithe, rudaí a chuardach. Más gá, déan smaoineamh os ard go gasta faoin tóirse ag bord amháin, agus an léas dírithe amach ó na súile.
- **Sórtáil de réir an jab a gcabhraíonn sé leis:** Scríobh ainm carnáin amháin ag an am ar an gclár: Cabhraíonn sé linn ithe, gearradh, feiceáil, dúnadh, agus carnán 'Jab eile' a bhfuil fáilte roimh gach rud ann. Mol 'Jab eile' mar smaoineamh maith. Nuair nach réitíonn grúpaí le chéile, athluaigh an cheist: Cén jab a gcabhraíonn sé leis i ndáiríre? Ainmníonn na daltaí a chríochnaíonn go luath rud amháin eile sa seomra ranga óna suíocháin.
- **Taifead i do Dhialann Imscrúdaithe:** Abair an tús abairte os ard: Seo _____. Cabhraíonn sé le daoine _____. Bíodh dhá iontráil dhaingne ag gach dalta mar sprioc; an tríú ceann má bhíonn am ann. Cuir ainmneacha na rudaí ar an gclár do na scríbhneoirí. Seiceáil go n-ainmníonn siad fíorjab, ní hamháin ainm an ruda.
- **Aimsigh ceann sa seomra seo:** Cuir na traenna i leataobh. Ná fill ar na rudaí ar na traenna. Sé nóiméad, le taispeáint amháin: iarr ar na daltaí méar a dhíriú ar theicneolaíocht nach bhfuil ar aon trae, agus ansin fiafraigh díobh cad a dhéanadh daoine sular ceapadh í. Má dhíríonn duine méar ar phlanda nó ar an ngrian, fiafraigh cé a rinne é.

Cad ba cheart a fheiceáil

Ba cheart do na daltaí uirlisí simplí (spúnóg, sip, siosúr, tóirse, clog) a áireamh mar theicneolaíocht chomh maith le haon táibléad, agus jab soiléir a cheangal le gach ceann: ithe, dúnadh, gearradh, feiceáil sa dorchadas, an t-am a insint. De ghnáth, bíonn dhá nó trí iontráil (rud agus a jab) ar leathanaigh na dialainne. Má liostaíonn dalta scáileáin amháin, níl an bhrí leathan tuigte fós ag an dalta sin — tabhair ar ais chuig an spúnóg é nó í.

Míthuiscintí agus idirghabhálacha

- **Ní chiallaíonn teicneolaíocht ach táibléid, fóin nó ríomhairí.** — Coinnigh an spúnóg in airde arís agus abair go soiléir gur féidir le teicneolaíocht a bheith simplí agus gan scáileán ar bith. Iarr ar an ngrúpa rud amháin ar an trae a aimsiú nach bhfuil cnaipe ná scáileán air agus a jab a ainmniú.
- **Ainmníonn na daltaí an rud ach ní an jab — 'táibléad atá ann' nó 'sip atá ann'.** — Brúigh orthu uair amháin: Cén jab a gcabhraíonn sé sin le daoine é a dhéanamh? Athluaigh an freagra le focal jab nithiúil — rudaí a chuardach, cóta a dhúnadh, páipéar a ghearradh.
- **Luaitear planda, an ghrian nó cloch mar theicneolaíocht.** — Fiafraigh cé a rinne é. Treoraigh ar ais iad chuig an smaoineamh go ndéanann daoine teicneolaíocht chun cabhrú le jab; ní teicneolaíocht iad rudaí nádúrtha.

Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Ceadaigh pointeáil agus focal jab amháin (gearradh, solas, ithe) ag an trae; cuir ainmneacha na rudaí ar an gclár agus an tús abairte Seo _____. Cabhraíonn sé le daoine _____ ar fáil do na hiontrálacha dialainne.	• Spreag iad le dara jab a lua do rud amháin, nó le tríú bosca sa dialann a líonadh nuair a bheidh dhá iontráil déanta go daingean.	• Iarr orthu teicneolaíocht amháin eile sa seomra ranga a ainmniú óna suíocháin le haghaidh carnáin sórtála, nó ceathrú iontráil dialainne a chur leis faoi rud a chonaic siad sa seomra; brúigh orthu an cheist 'cad a dhéanadh daoine sular ceapadh é?' a fhreagairt faoin rud a roghnaigh siad.

Nasc traschuraclaim

Naisc leis an teanga ó bhéal: cleachtann na daltaí an tús abairte Seo _____. Cabhraíonn sé le daoine _____ agus gnáthrudaí á n-ainmniú agus á sórtáil acu.